

Het 16e eeuwse Paushuize aan de Kromme Nieuwegracht (SHU) Foto's: Ton Verweij

Het 16e eeuwse Grijsesteijn op de hoek Oudegracht/Geertestraat (UMF)

Het middeleeuwse Achter de Dom 14 (KFH)

POWERVROUWEN

Bij drie Utrechtse organisaties die zich bezighouden met ons erfgoed en cultuur staan vrouwen aan het roer. Ze hebben een aanzienlijke invloed op het aanzicht en het reilen en zeilen van onze Binnenstad.

Lisette, Anna en Monique staan voor ons erfgoed

TON VERWEIJ

DIRECTEURENOVERLEG – Aan tafel: Lisette Breedveld van het *Utrechts Monumentenfonds (UMF)*, Anna Kesler van het *K.F. Hein Fonds (KFH)* plus het *K.F. Hein Monumentenfonds* en Monique Kampinga van *StadsHerstel Utrecht (SHU)*. Deze organisaties doen alle drie veel voor de cultuur en het behoud van ons Utrechtse erfgoed, met name ook in de Binnenstad.

Er zijn meer overeenkomsten tussen de drie organisaties en hun leiding. Het zijn alle drie vrij kleine organisaties met een bezetting van circa vijf personen, die daarnaast ook regelmatig kennis en kunde inhuren. Alle drie de directeuren zijn jong en nog niet zo lang in dienst (1 á 2 jaar). Ook de vastgoedportefeuilles vertonen overeenkomsten en zijn relatief klein. De kantoren bevinden zich in of nabij de Binnenstad, zodat de organisaties weten wat daar leeft en daarop kunnen reageren.

Eén klusbus

De overeenkomsten en het gezamenlijke werkterrein zijn een goede reden voor vruchtbare samenwerking. Monique Kampinga (SHU): 'Gezien onze doelstelling en expertise werken we geregeld samen. We hebben bijvoorbeeld zeer gespecialiseerd personeel dat we graag willen behouden. Werken voor andere partijen, met ander vastgoed, met andere collega's en kennis delen maken het werk voor hen aantrekkelijk'.

StadsHerstel doet beheertaken voor het KFH. Kampinga vindt deze samenwerking mooi, 'omdat je liefst een beweging zou willen maken om het erfgoed beter te positioneren en te onderhouden, het daarmee te behouden, het verhaal te vertellen en het te laten zien. En dat allemaal voor onze stad'.

Ook het UMF draait mee in de samenwerking. Lisette Breedveld: 'Zo kunnen we samen één klusbus met één set gereedschap aanschaffen voor de onderhoudsdienst. Dat is maar één voorbeeld. Overigens vinden wij het allemaal wel belangrijk onze eigen identiteit te kunnen bewaren'.

Stamkapitaal

De financiering van projecten is wel per organisatie anders. StadsHerstel en UMF moeten het hebben van de huurinkomsten, donaties en subsidies van Rijk en Provincie. KFH krijgt inkomsten door het rendement van het oor-

Van links naar rechts: Lisette Breedveld (Utrechts Monumentenfonds), Anna Kesler (K.F.Heinfonds) en Monique Kampinga (Stadsherstel Utrecht).

spronkelijke 'stamkapitaal'. Per jaar keert het *KFH* hiermee ca 3 miljoen euro uit.

Het fonds, dat eeuwig moet blijven bestaan, draagt daarmee voor een belangrijk deel bij aan het slagen van culturele en maatschappelijke initiatieven in Utrecht. Het stelt ook geld beschikbaar voor individuele noden, bijvoorbeeld aan mensen die niet kunnen rondkomen, of aan studenten als tegemoetkoming in de studiekosten: mbo, hbo en universitair.

Bubbels

Anna Kesler (*KFH*): 'Met het *K.F.Hein Fonds* geven we meer dan alleen geld, we nemen ook veel eigen initiatieven. Dit kan omdat wij een brede blik hebben en veel zien in de stad. Dat vind ik ook een van de leukste dingen van deze baan; als je altijd in één bepaalde sector werkt, is dat je 'bubbel'. Dit is een plek waar je kunt bewegen in verschillende 'bubbels', zo

krijg je een brede view en zie je veel meer verbanden. Daar is ons fonds uniek in; ook omdat wij er echt voor Utrecht zijn. We proberen met geld, menskracht en denkkraft Utrecht en de regio beter en sterker te maken'.

Lievelingsproject

Alle drie de directeuren hebben wel een project waar ze extra trots op zijn of waar ze met meer dan normaal plezier aan werken. Breedveld (*UMF*): 'Alle projecten waar wij aan werken zijn op zich al bijzonder. Maar *Open Monumentendag* waaraan we meedoen, vind ik een heel bijzonder moment in het jaar. Als je ziet hoe al die mensen de monumentenpanden ervaren en daarvan genieten: daar word ik heel blij van en daar doen wij het voor! En dan is er natuurlijk nog het *Refectiehuis*, op de hoek van de Nieuwegracht en de Agnietenstraat'. (Zie ook pagina 20 en 21).

Kesler (*KFH*): 'Alle projecten zijn eigenlijk bijzonder. Zoals bijvoorbeeld de kunstopdrachten waarbij kunstenaars een extra of nieuw verhaal vertellen over een pand. Dat vind ik een bijzondere verrijking. Wij deden dit onlangs in de sterrenwacht Sonnenborgh met kunstenaar Sam Jennen. Ook belangrijk vind ik dat we tegemoet kunnen komen aan individuele noden. En niet in de laatste plaats het verduurzamingstraject van het *K.F.Hein Monumentenfonds* waarmee wij dit jaar zijn begonnen. Alles bij elkaar gaat het om het betere te kunnen doen voor de stad. Daar ben ik echt trots op; dat zorgt ervoor dat ik elke dag denk: hier wil ik graag een bijdrage aan leveren'.

Kampinga (*SHU*): 'Onlangs hebben wij de oude middeleeuwse wachttoren aan de Mariastraat verworven. Dit gebouw heeft een link met Huis *Zoudenbalch* aan de Donkerstraat;

het is een uitdagend project met een bijzondere geschiedenis. Behalve de toren omvat het ook drie winkels en enkele appartementen. Het is een bijzonder geheel, waarvan maar een deel zichtbaar is voor de argeloze voorbijganger. Het vraagt ook om restauratie en wij gaan zien wat we ermee kunnen'.

Lunch

Alle drie de partijen zijn serieus bezig met duurzaamheid, maar ieder op haar eigen manier. De woningen bij *Stadsherstel* hebben inmiddels allemaal een energielabel, maar er is geen overall-plan voor verdere aanpak. Zowel *UMF* als *SHU* kiezen natuurlijke momenten voor bouwkundige en installatietechnische aanpassingen. Breedveld (*UMF*): 'Als je toch bezig bent met onderhoud of andere ingrepen, kijk je gelijk wat je kunt doen aan verduurzaming. Als een dak bijvoorbeeld slecht is, bekijken we meteen of het geïsoleerd kan worden. Ook bij grote restauraties, zoals bijvoorbeeld filmtheater Slachtstraat, wordt gekeken naar mogelijkheden voor verduurzaming'.

Bij het *KFH* wordt integraal aan duurzaamheid gewerkt: niet alleen bij het vastgoed, maar ook bij het energieverbruik, de organisatie tot zelfs de samenstelling van de lunch.

Over de toekomst hebben de drie organisaties al met elkaar van gedachten gewisseld; ze willen daarin graag samenwerken. Ze willen meer aandacht besteden aan de communicatie met het publiek en meer vertellen over waar ze mee bezig zijn. Door daarover meer naar buiten te brengen hopen ze de waardering van het erfgoed bij het publiek te bevorderen en ervoor te zorgen dat het beheer van de monumenten in goede handen komt of blijft.

K.F.Hein Fonds

Vorm: stichting

Opdracht: beheert vermogen ten behoeve van goede doelen in de provincie Utrecht, gericht op mens & maatschappij, natuur & erfgoed en kunst & cultuur.

Bezit: een dochterstichting bezit monumentale panden met een culturele-maatschappelijke achtergrond, die publiek toegankelijk moeten zijn en die tussen de wal en het schip dreigen te vallen, zoals bijvoorbeeld *Sterrenwacht Sonnenborgh* en de *Paardenkathedraal*.

Stadsherstel Utrecht

Vorm: NV

Opdracht: investeert in monumenten, restaureert en verhuurt ze en behoudt ze daarmee voor de toekomst. Beheert ook vastgoed voor andere partijen.

Bezit: panden in de Binnenstad en in de provincie. Streeft ernaar deze zoveel mogelijk maatschappelijk te verhuren; dat lukt bij zo'n 65 procent van de ongeveer 270 woningen. Een bekend complex is *De Zeven Steegjes*. Bezit ook circa 35 zakelijke panden die bijdragen aan het maatschappelijk gebeuren.

Verhuur: heeft een eigen wachtlijst voor potentiële huurders, die met 2200 wachtenden zo lang is dat er een opnamestop is.

Utrechts Monumentenfonds

Vorm: stichting met circa 2500 donateurs die het erfgoed een warm hart toedragen. Ook nalatenschappen en legaten zijn belangrijk voor de inkomsten.

Opdracht: zet zich in voor het behoud van het erfgoed in de Binnenstad door restauratie, onderhoud, beheer en verhuur van panden.

Bezit: 149 verhuureenheden (109 panden) in de Binnenstad, de helft wordt verhuurd in de sociale sector. Ook zakelijke panden, zoals het filmtheater in de Slachtstraat.

Verhuur: alleen donateurs mogen panden huren. De toewijzing gebeurt door een onafhankelijke commissie.

Zowel *Stadsherstel* als *UMF* zijn door het Rijk erkend als *Professionele Organisatie voor Monumentenbehoud*. Dit verplicht tot handhaving van een hoge kwaliteit van onderhouds- en restauratiewerk, een hoog kennisniveau van medewerkers en waar mogelijk kennisdeling en ondersteuning in het contact met andere erfgoedorganisaties.